

НАУКОВІ ЗАСАДИ ДЕФІНІЦІЇ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Романчик Тетяна Володимирівна, к.е.н., доцент

доцент кафедри економіки і маркетингу

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

В останні часи підприємства та організації України опинились у складних економічних умовах, коли питання забезпечення їх економічної безпеки набули особливої актуальності.

Економічну безпеку підприємства можна розглядати з різних точок зору. Найчастіше в науковій літературі її ототожнюють з стійкістю виробничих процесів та фінансовою стійкістю на рівні підприємства.

Стійкість виробничих процесів відповідає за показники продуктивності, тривалості виробничих циклів, рівень витрат виробництва продукції, постачання та зберігання, стан техніко-технологічної бази. Саме ці фактори, на думку науковців, формують економічну безпеку подальшого розвитку

підприємства та захист його економічного потенціалу в майбутньому, а також гарантують отримання високого рівня прибутковості його діяльності [1, с.15].

Фінансова безпека посідає особливе місце в системі економічної безпеки, об'єднуючи характеристики економічної безпеки і фінансів підприємства. Фінансова безпека впливає абсолютно на всі сфери діяльності підприємства та характеризує стан захищеності його фінансових інтересів в процесі їх реалізації. Фінансова безпека підприємства покликана виконувати складні функції регулювання механізмів формування капіталу підприємства та ефективного його інвестування в активи за видами діяльності, досягнення стратегічних цільових фінансових показників розвитку за мінімального рівня ризиків комерційної та фінансової діяльності з метою довгострокового безкризового розвитку, сталого нарощення ринкової вартості бізнесу в майбутньому [1, с.13]

На наш погляд, стан економічної захищеності підприємства не можна розглядати в певному обмеженому аспекті. Підприємство є складною системою, тому і захист його економічних інтересів слід розглядати з точки зору системного підходу. Саме комплексний підхід до організації економічної безпеки бізнесу здатен забезпечити найбільш повною мірою його надійний захист. Тому в економіці існує таке поняття, як система економічної безпеки підприємства.

Як і будь-яка інша система, система економічної безпеки підприємства має свої складові. В сучасній економічній науці немає єдиного підходу до структуризації цієї категорії. На нашу думку, найбільш вдалим є підхід О.С. Хринюка, який запропонував таку структуру функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансова; правова; технологічна; інформаційна; екологічна; кадрова; інтелектуальна; силова [2].

Функціональні складові економічної безпеки суб'єкта господарювання – це сукупність основних напрямів економічної безпеки, що істотно різні за змістом, характером виконуваних завдань, методом їхнього рішення і функціональними критеріями.

В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко зазначають, що система економічної безпеки кожного підприємства є індивідуальною, її повнота і дієвість залежать від чинної в державі законодавчої бази, від обсягу матеріально-технічних і фінансових ресурсів, від розуміння кожним із працівників важливості гарантування безпеки бізнесу, а також від досвіду роботи керівників служб безпеки підприємств [3].

З врахуванням індивідуальних особливостей суб'єктів економічної діяльності не можна виділяти певний функціональний напрям економічної безпеки закладу як головний. У кожному конкретному випадку забезпечення сталості економічного становища підприємства на ринку визначається його галузевими особливостями, які впливають на структуру капіталу, структуру основних засобів, формування кадрових ресурсів, захист комерційної таємниці, систему побудови взаємовідносин з контрагентами та інші фактори.

Проте пріоритетною передумовою захисту економічних інтересів соціально-економічної системи з метою стійкого і максимально ефективного її функціонування, створення високого потенціалу розвитку і зростання в майбутньому є забезпечення безпеки окремих її елементів. Положення підприємства можна вважати економічно безпечним тільки в тому випадку, коли немає впливу загрозливих чинників за всіма функціональними напрямками його діяльності.

При цьому необхідно виходити з розуміння таких методичних положень, що:

- 1) кожне підприємство є системою, тому захист його економічних інтересів повинно здійснювати на підґрунті системного підходу;
- 2) система економічної безпеки не може бути однаковою в різних підприємствах;
- 3) система економічної безпеки підприємства залежить від галузевих особливостей, масштабів діяльності, кон'юнктури ринку та інших чинників.

Список літератури:

1. Хлистун О.А. Формування системи діагностики та управління економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери /О.А. Хлистун. – Дисертація на здобуття

наукового ступеня канд. екон. наук. - Умань – 2015. – 211 с.

2. Хринюк О.С. Система забезпечення економічної безпеки підприємства: основні елементи / О.С. Хринюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3927>.

3. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.